

LIDOVÉ DIVADLO Č. 139.

STROM ŽIVOTA

čili

OD RÁJE AŽ PO NEJSVĚTĚJŠÍ
EUCHARISTII.

Náboženská hra
v pěti obrazech ve verších,
se zpěvy koled a známých církevních
a lidových písní.

NAPSAL ALFONS PRYČ

farář v. v. v Olomouci.

Cena 8.— Kč.

JOSEF BIRNBAUM V BRTNICI.

STROM ŽIVOTA

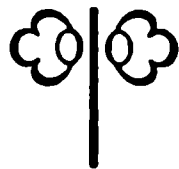
čili

OD RÁJE AŽ PO NEJSV. EUCHARISTIÍ.

Náboženská hra v 5 obrazech ve verších
a se zpěvy koled a známých církevních
a lidových písní.

NAPSAL ALFONS PRYČ,

farář v. v. v Olomouci.

Nákladem J. Birnbauma v Brtnici.

Valašská knih- a kamenotiskárna ve Valaš. Meziříčí.

Nihil obstat.

*Dr. Rudolf Col,
censor ex officio.*

*Dr. Joannes Martinů,
Vicar. generalis.*

Olomucii, die 8/6 1937.

JEDNAJÍCI OSOBY:

Duch času

Sv. Archanděl Michael

Satan

Kain

Hlas Boží

Adam a Eva

Prorok Isajáš

Prorok Micheáš

Ruben

Josef

Jakub

Jan

Panna Maria

Sv. Josef

Sv. tři Králové

Dítě, mladík, panna, muž, žena, stařec

Ahasvér

Julián, odpadlík

Mohamed

Bludař

Filosof - bezbožec

Sbor zpěváků za scénou

Jeviště může býti stále totéž — krajina. — Úloha Ducha času jest příliš dlouhá pro obyčejného ochotníka. Může býti rozdělena na dva nebo tři stejně maskované.

Provedení je v hlavních rysech naznačeno. Podrobnosti upraví si snadno dobrý režisér.

*Hra je snadno proveditelná i na malém jevišti. Ne-
třeba než naučit se dobře textu. To jest ulehčeno tím,
že text jest téměř všude v rýmovaných verších.*

*Jeviště budiž po své délce rozděleno lehkou oponou,
kterou lze snadno zdvihnouti nebo rozhrnouti. V před-
ní části odehrává se slovní přípravný děj příslušného
obrazu. Za zadní, lehkou oponou jest připraveno vše,
čím má býti slovní výklad znázorněn. Není pak třeba
dlouhých přestávek, hra se jeví souvislou a má rychlý
spád.*

I. PRVNÍ HŘÍCH — ZASLÍBENÍ SPASITELE.

DUCH DĚJIN:

Na prahu dějin v přerozkošném ráji
stát vidím stromů tajuplných dvě;
v nich budoucnosti osudy se tají,
z nich lidstvo zvolí smrt neb štěstí své.

Strom poznání z těch stromů první sluje;
jest poznání to, které nechce Bůh,
neb pýchy duch jen hříšný z něho duje
a smrt jde za ním co neblahý druh.

Strom druhý, strom zas života je,
neb život skýtá jeho libý plod;
toť nejvzácnější strom jest ráje,
v něm život skryt pro celý lidský rod.

Bůh chce, by člověk, krásný obraz jeho,
král tvorstva země, nesmrtelným byl
a po radosti ráje pozemského,
pak v blahu nebes věčně s Bohem žil.

„Ráj celý, člověče, jest říší tvojí”,
děl Bůh, „jen z plodu stromu nepojez,
jenž uprostřed tvé rajske říše stojí;
a pojiš-li snad, pak, že zemřeš, věz!”

Had pekelný však lákal: „Nebojte se!
Jen jezte směle, Bůh jen hrozí vám;

ba poznáním a mocí vznesete se,
že tak budete šťastni, jak Bůh sám.”

A běda, jedli! — Ráj byl navždy ztracen
pro všechno lidstvo v okamžiku tom;
jak ostrím sekery byl hříchem skácen
hned za trest života též vzácný strom.

Neb spravedlnost Boží ortel — kletbu
tam vyřkla právem hned nad člověkem:
„Za hřích svůj zemřeš, sklidiš smutnou setbu;
pot, bolest, smrt ti budou údělem.”

Však láska Boží trest zas umírnila
a její milostivý výrok zněl:
„Že ďábelská lest smrt vám připravila,
zas život zaslouží vám Spasitel.

Ty, ženo ubohá, jsi nejvíc vinna,
že potomstvo tvé stihne moře běd;
však jedna z dcer tvých zrodí divem Syna,
jenž z kletby smrti vysvobodí svět.

Ty, *hade*, chtěl jsi v kořist věčné smrti
již v matce vydat celý její rod. —
Slyš! Spasitel, jenž hlavu tvoji zdrtí,
k tvé hanbě bude lidské ženy plod.

Ten smrt přemůže a dluh lidstva splatí,
tvou pekelnou moc zlomí, satane;
a právo na život zas lidstvu vrátí,
tvé zloby úklad marným zůstane.”

Tak vyřkl Bůh. — Ráj rozkoše byl ztracen,
hřích změnil jej v slz, smrti údolí. —
Kdy asi bude, ach, zas lidstvu vrácen?
Kdy milost boží spásu povolí?

A s hořem v srdci, v očích se slzami
již Adam s Evou opouštějí ráj;
pak do noci jdou s bázni, temnotami,
ráj za nimi; před nimi — pustý kraj.

Jsou vyhnanci; a s nimi kráčí vina;
však naděje svit v noci zbývá jim;
že jedna z jejich dcer porodí Syna,
jenž opět ráj otevře vyhnaným. (*Odejde.*)

SATAN (vystoupí — tma.)

Já vítězem jsem, ne ty, Bože na nebi!
Neb stalo se, co já jsem, Satan, chtěl,
ne to, co ty jsi ve svém plánu měl
a marným příkaz byl tvé veleby.

Ty's řekl lidem: „*Nejezte* — zemřete!”
Já opak však zas: „*Jezte*, šťastni budete!”
Hle! Mne poslechli a ne, Bože, tebe!
Mé peklo zvítězilo, ne tvé nebe!

Ty's vládnouti chtěl všemu stvoření,
chtěl's nebe zemi míti sám za říši svou,
mne tvrdě srazil's v propast pekelnou
a určil jsi mně věčné soužení.

O zmýlil ses! Měj na nebi trůn *svůj*,
tam poroučej, jak chceš, andělům svým,
však na zemi stát bude zas trůn *můj*
a nejen peklo, svět též bude panstvím svým.

Již Adam s Evou z ráje jdou, o hlupáci!
A marně zrak se k ráji obrací!
A brzo dám jim na mou věru znát,
jak já, král pekla, umím přísně panovat.

Jak já, za pýchou šli, za pravdu měli lež;
mám nešťastným být sám? Ať jsou i oni též.
Však jedna z jejich dcer prý syna zrodí
a skrz něho nohou svou mou hlavu zdrtí
a vykoupí je z moci mé a z moci smrti.

O věřím, že ta naděj se jim dobře hodí!
Ať těší se, jak chtějí, takým bláznovstvím,
já posměšně jim na to odpovím,
že člověk vždycky člověka jen zplodí.

Nuž, kdy pak muže, ženu naleznou,
jenž zdolat mohl by moc moji pekelnou?
Ten Spasitel by ovšem *bohem* musel být,
by mne, Satana, mohl pokořit.

Však pro jistotu pozor dobrý dám
a uzřím-li kdys matku nápadnou,
pak chytrostí svou se již postarám,
by její syn mně nevzal vládu mou.

Ó, lidstvo, netěš se! Hle, přísahám,
já, vládce pekelný, že Bohu na vzdory
tě ze své moci nikdy nevydám;
jsi mé a pevné dost jsou pekla závory.

Já, pekla pán, chci světem vládnout též.
Ne Bůh a pravda — má ať vládne lež!
Já, Lucifer, se Bohu nepoddám
a vzdorně volám k nebes výšinám:

„Boj s tebou, Bože, slyš, povedu dál
o lidský rod — ne k porážce, leč k vítězství.
Mé bude, doufám, světa království
a já v něm, pekla, lidstva král. (*Odejde.*)

ARCHANDĚL MICHAEL (vystoupí — zjasní se).

„Jsem vůdce věrných duchů andělských,
jichž neomámil tehdy vzdorný pych,
když jeden z andělů jak první odbojník
se vzepřel Bohu heslem rouhavým
a svedl mnohé v odbojný svůj šik.

Děl: — „Vedle Boha trůn svůj postavím
a nechci být jen jeho podnožím.
Sám Bohu roven jsem, nač klaněti se mu?
A sloužit? rozumu se přičí mému.”

Tak volal Lucifer, odbojný duch. —
Já proti jeho hříšné zpupnosti
jsem heslo vydal svaté věrnosti
a nebem zněl můj hlas: „Kdo jak Bůh?”

A mocí, kterou dal nám Hospodin,
já s andělů všech věrných mocným sborem
jsme smetli je pekelných do hlubin.
Tam zuří stálým proti Bohu vzdorem.

A zkáza lidstva hříchem nešťastného
vždy bude touhou, cílem zloby jeho.
Já úkol mám, nad lidstvem abych bděl,
byl vůdcem jeho v nebezpečném boji,
jímž ďábel stále úklady mu strojí;
jsem strážce lidstva, anděl *Michael*.

Tam heslo: Lucifer! — Zde heslo: Michael!
On volá: ‚Jsem jak Bůh!‘ Já volám: ‚Kdo jak Bůh?‘
Kdo bude vítězem? Zda lži a zloby duch?
Ne — vítězem vždy bude pravdy, lásky Bůh.
(Odejde.)

*(Světlo a tma se střídají. Za tmy rachot jako hromu;
obraz boje zla s dobrem. Po posledním úderu za polo-
šera zazní přísný hlas za scénou: Ale jeviště otevřeno.)*

BŮH (mluví): Kaine, kde je tvůj bratr Abel?

KAIN: Nevím. Nejsm strážcem svého bratra!

HLAS BOŽÍ: Co jsi to učinil, Kaine? Hlas krve
bratra tvého se země volá ke mně. Buď zlořečený
na zemi. Budiž tulákem a poběhlíkem na zemi.

KAIN: Běda, běda mně! Trest boží stihl mne. Budu
tulákem a poběhlíkem na zemi. Kletba boží
půjde za mnou všude, všude. Znamení boží

bude všem ukazovati, že jsem bratrovrah. Běda mně! Běda mně! (*Ticho. Najednou ozve se pláč.*)

EVA: Abele, dobrý synu můj! Mrtev jsi!

Abele, neslyšíš již matku svou,
jak pláče nad tvou mrtvolou?

Lkám, Abele, nad krutou smrtí tvou,
však pláči také sama nad sebou.

Bratr tě zabil, však též vinna jsem.

Mým hřichem smrt nám hrozí všem.

Ty, Abele, jsi první obětí.

Bůh matkou živých chtěl mne mít,
a nesmrtelný měl rod lidský být.

Teď, běda, matkou mrtvých jsem.

Tvá smrt, Abele, jest již v hříchu mém.

Můj prvorozenec, ach, bratrovrah,
syn druhý, Abel, vrací se mi v prach,

jak ortel boží svatý v ráji zněl,
když oklamal mne ďábel - nepřítel.

O Kaine nešťastný, cos učinil?

Čím dobrý bratr tvůj ti ukřivdil? —

Buď zlořečen, pekelný hade, za svou lež,
za krev a smrt Abela nevinného,

za zločin Kaina zoufalého,

za bědy lidstva nešťastného. (*Ticho, pláč.*)

HLAS ADAMŮV:

O Evo, ženo, matko, pláči s tebou též.

Nad synem mrtvým a nad sebou lkám.

S tebou jsem zhřešil, s tebou vinu mám,
že země prach zde, z něhož vzat jsem byl,
již první krev, ach, potomků mých pil.

Ó, kolik krve, běda, skropí zem,
než všichni kletbě smrti podlehnem.
Kdo vinen tím? Já s tebou hříchem svým!
Ty matkou jsi, já praotcem zas neblahým.

O Kaine, mám ti zlořečit,
že připravils mně taký strašný den?
Sám sebe musel bych též odsoudit. —
Ty, satane, buď zlořečen!

O Evo, vinni jsme, a Hospodin
je spravedliv; a oba trest svých vin
nést musíme kajícně bez reptání;
jen prosit musíme o smilování
pro sebe i budoucí pokolení
a doufat v boží svaté přislíbení,
že z jedné našich dcer se zrodí plod;
jenž ďábla zdolá, spasí lidský rod.

(Smutný, lkající zpěv za scénou: „Svatý Bože, svatý silný — svatý nesmrtelný — odpusť kajícím nám vinu — budiž milostiv nám! [Třikrát.]
(Nápěv dle kancionálu.)

SATAN (vystoupí a mluví posměšně):

Ať naříkají, prosí o smilování;
ať doufají jen v příchod spasitele;
já, Satan, směji se jim; tvrdím směle,
že marná jejich naděj, marné přání;

ať tisíce let k nebi volají,
já pevně držím, ať si zoufají. —

Mně patříš, lidské plémě, v hříchu svém!
Já pánem jeho jsem — ne, Bože, ty;
a lidé budou mými roboty,
smrt, peklo zůstane jim zákonem.
Mé jest vítězství!
Ty's, Bože, prohrál!

II. OČEKÁVÁNÍ SPASITELE.

*(Za scénou zpěv: „Rosu dejte nebesa; a oblakové
dštěte Spravedlivého. — Otevři se země a vypuť
Spasitele! [Třikrát.]*)

PROROK ISAJAŠ (vystoupí):

Hospodin řekl ke mně: „Mluv, Isajáši a prorokuj lidu: Hospodin sám dá vám znamení. Aj, panna počne a porodí syna; zván bude jménem Emanuel - Bůh s námi” (Is. 7.).

Dítě narodí se nám a syn bude nám dán; vladařství na rameni bude míti a nazýván bude: Zázračný, Rádce, Bůh silný, Otec na budoucí věky, Kníže pokoje (Is. 9.).

Bůh sám přijde a spasí vás. Tehdy otevrou se oči slepých a uši hluchých odemknou se. Tehdy poskočí chromý jako jelen a rozvázán bude jazyk němých (Is. 35, 4.).

Slyš, lide israelský, znamení,
že jistě splní Bůh slib spasení.
Věř: Mesiáš tvůj bude předivný,
moc Boží zázrakem jej zplodí
a z matky panenské se divem zrodí.
a bude bezhříšný a nevinný;
víc nežli člověk. — Pouhý člověk jen,
ach, byl by sláb a zcela neschopen,
by splatil Bohu dluh za lidský hřích
a vyprostil svět z vazeb ďábelských.

Bůh sám, hle, přijde, spasí vás, a zase
svět pozná lásky, míru zlatý věk.
Jak pokoje král zkrotí ďáblův vztek
a říše boží vstane opět v kráse.

On slepým světlo vrátí do očí
a hluchým pouta sluchu rozváže;
a chromý hned jak jelen poskočí;
řeč zazní němých, když On rozkáže.

Toť Mesiáš váš Bohem slíbený!
Sám boží Syn to bude vtělený!
Co žádný stvořený nechápe duch,
to stane se! Hle, Duchem božím zplozen
a z lidské Matky-Panny v čase zrozen,
tak Spasitel váš přijde — *člověk-Bůh. (Odejde.)*

PROROK MICHEAŠ (vystoupí):

Toto praví Hospodin: „Micheáši, zvěstuj lidu!
Ale ty, Betléme efratský,
maličký mezi rody Judovými,

z tebe mně vyjde ten,
jenž má býti vládcem v Israeli,
a jehož původy jsou od počátku,
ode dnů věčnosti!" (Mich. 5, 2.)

Nuž, poznej, lide, co ti prorok hlásá.
On svědčí, odkud že ti vzejde spása.
Slyš! Betlém je tím místem slaveným,
jež poctí Mesiáš svým zrozením.

Tám narodí se z rodu královského,
ač chudého, však přece přeslavného,
a vládnout bude nejen v Israeli,
své vládě podrobí svět celý
a lidstvu všemu zjedná svobodu
a bude vládcem všech národů.

Jest králem již svým věčným původem,
jak Bůh má moc a právo panovat;
on jest a bude králem všemu, všem,
trůn jeho slavný věčně bude stát. (*Odejde.*)

DUCH DĚJIN (vystoupí):

Již tedy víš, ó lidstvo čekající,
kdo, jaký bude ten tvůj Mesiáš.
Bůh sám to bude, lidstvo milující,
Syn Panny, praví prorok Isajáš.

A také víš, kde se vám narodí.
Hle, v Betlémě, jak Micheáš to dí. —
Však umlká teď prorocký již hlas;
dle věčných hodin spásy kyne čas.

Již přijde světlo s nebe, zmizí stín
a v Panně vtělen, přijde boží Syn.
Ó, těš se, lidstvo, neplač, dej se v ples;
slyš, z dálky co zní, s výšin od nebes. (*Odejde.*)

(*Zpěv za scénou: Ejhle, Hospodin přijde — a všichni svatí jeho s ním. — A bude v onen den — světlo velké. Alleluja! [Třikrát, vždy výše.]*)

DUCH DĚJIN (opět vystoupí):

Jarní večer tichounce se sklání
na městečko prosté *Nazaret*.
Svatá noc to chystá smilování,
po němž lidstvo prahlo věky let.

Co se stane posvátné té noci,
netuší však žádný lidský duch;
div se blíží boží lásky, moci,
člověkem se stane věčný Bůh.

Hle, tam v jednom z domků nazaretských
panna bdí, jest *rajsky* spanilá;
dcera králů, však bez statků světských,
krásou duše Bohu přemilá.

Ticho noční vůkol. — S duší vřelou
koná pobožnost svou večerní.
Mluví k Bohu řečí rozechvělou,
svatá touha z modlitby té zní!

Prosba to o boží smilování,
by již nadešel den spasení;

volá po něm všeho lidu lkání,
modlitba též její večerní.

Hospodin by splnil zaslíbení,
na němž celý národ věky lpěl,
že má přijít chvíle vykoupení,
až se zrodí Kristus Spasitel.

O to prosí. — Netuší, že *na ní*
splní se to spásy tajemství,
ona že jest ženou požehnání,
o níž mluví z ráje poselství.

Netuší, že Mesiáši matkou
ona právě vyvolena jest;
netuší, že s pravdou onou sladkou
anděl jde již dát jí o tom zvěst.

Ještě modlí se a posla Páně
spatří zářit v pokojíku svém;
Anděl Gabriel to k svaté Panně
mluví tajuplným pozdravem.

*(Zadní opona se rozhrne. Panna Maria klečí
a modlí se.)*

Nebesa, ach, Boží, otevřte se,
ať již přijde slavný Spasitel;
jako rosa ať se na zem snese
a ji oživí, jak prorok děl.

Hospodine, ukrať již své hněvy;
zapomeň již, Pane, na hřích náš!

Kdy, ach, spása tvá se nám již zjeví?
Kdy, ach, narodí se Mesiáš?

Zvol již, Bože, ženu přeblaženou,
svatou, nejšťastnější ze všech žen;
ženu mocnou, v ráji přislíbenou,
kterou ďábel bude přemožen.

ANDĚL (vystoupí):

Zdrávas, Maria, milosti plná, Pán s tebou,
požehnaná mezi ženami.

(Maria mlčí — v úžasu hledí na anděla. — Anděl mluví dále.)

Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha.
Hle, počneš v životě a porodíš Syna a nazveš jméno
jeho Ježíš. Ten bude veliký a Synem Nejvyššího
slouti bude....

MARIA (odpovídá):

Aj, já dívka Páně jsem; staniž se mi podle slova
tvého! — *(Maria klečí. Anděl zmizí.)*

ZA SCÉNOU (zazní zpěv):

A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi!

MARIA (vstane a zpívá):

Velebí duše má Hospodina
a duch můj zaplesal v Bohu, Spasiteli mém;
že shlédl na ponížení své služebnice;
neboť hle, od této chvíle
blahoslaviti mne budou všechna pokolení,
protože veliké věci učinil mi ten,
jenž jest mocný,
jeho jméno je svaté. *(Potom pomalu odchází.)*

DUCH DĚJIN (vystoupí):

Tušíš, chápeš, lidstvo, co se stalo
této chvíli věčně památné?

Víš, čím Panna Maria se stala
v hodině té nad vše posvátné? —

Maria když Panna vyslovila:
„Dívka Páně jsem, buď dle slov tvých!”
téže chvíli Matkou Boží byla,
Paní světa, kůrů andělských.

Slovo tělem učiněno bylo,
stal se div božího *Vtělení*,
nejslavnější lásky boží dílo,
Boží Syn se člověkem stal v ní.

(Za scénou zazní zvonek a zpěv: Anděl Páně přinesl Panně Marii poselství, a ona počala z Ducha svatého. Zdrávas Maria . . .)

Slovo tělem učiněno bylo.
Ježíš z Marie své tělo vzal;
krev a tělo bylo vytvořeno,
jež na kříži za nás v oběť dal.

Slovo tělem bylo učiněno,
svatý Duch vytvořil tělo z ní,
jež ve způsob chleba proměněno
bylo při večeři poslední.

(Zvonek a druhá část: Aj, já dívka Páně. Zdrávas, Maria . . .)

Z Marie se Slovo stalo tělem,
tělem s krví, božstvím spojeným,
tělem, které v žití našem celém
pokrmem jest duší svátostným.

Slovo tělem učiněno bylo,
Ježíš v Marii jak člověk přebýval;
jeho tělo ve stánek se skrylo,
ježž Duch svatý vzácně zbudoval.

(Zvonek; třetí část: Slovo tělem . . Zdrávas, Maria.)

DUCH DĚJIN:

Lidstvo, zdrav stan Boha vtěleného,
svatou Matku Krista Ježíše!
Zdrav ji, slav ji až do konce svého,
poslední až člověk dodýše.

Slav ji! Toť ta žena, Matka svatá,
v ní již klíčí strom zas života;
kletba smrti bude s lidstva sňata,
satan poražen — zpupný despota.

Požehnáno budiž tajemství,
jež Marii anděl zvěstoval.
Zvony hlase svaté poselství
všemu lidstvu světa v šíř a dál:
Slovo tělem učiněno jest,
naše spása, sláva, radost, čest!

(Zpěv za oponou — adventní píseň:)

O čem dávných proroků — pěla zbožná ústa —
to již skutkem stalo se — plesej, země pustá! —
Vzešlo jasné slunéčko — za mrakem se kryje —
dříve než se nadějem — zář svou porozlije.

Vítej, dobo radostná — vítej, chvíle slasti —
Bohu vtělenému zněj — chvála po vší vlasti! —
Pole, sady, luh i les — proměňte se v chrámy —
a v nich rozléhej se zpěv: „Bůh jest mezi námi!”

(Vyzvánění. Opona padá.)

III. N A R O Z E N Í P A N Ě .

(Noční krajina; 2 pastýři: Ruben-starý; Josef-mladík.)

JOSEF: Pověz mně, Rubene, proč jsi se rozhodl právě dnes zůstatí přes noc se stády na pastvě? Jindy přece ženeme stádo na noc do ovčince.

RUBEN: Je tichá noc, nečas nám nehrozí. Napadlo mně, nač trmáčet ovce do kůlny. Zde si též odpočinou a my se prospíme. Psi budou hlídat. — Ale vlastně ani sám nevím, jak jsem na to právě dnes připadl. Celý den mne zajímalo cosi jiného.

JOSEF: Co pak?

RUBEN: Jak jsme byli včera u zápisu v Betlémě, slyšel jsem mezi lidem povídání, že prý již brzo přijde slíbený Mesiáš.

JOSEF: A z čeho to soudí?

RUBEN: Jest předpověděno v Písmě svatém, že Me-siáš se narodí, až náš národ nebude mít krále z ro-du Judova. A teď je králem cizinec - *Herodes*.

JOSEF: Však ani není samostatným králem. Je pod mocí římského císaře. A ten také ukazuje, že jest u nás pánem. Nařídil právě to sčítání lidu a soupis majetku.

RUBEN: Já jsem musel ohlásiti celou naši rodinu a majetek.

JOSEF: A kolik jsi udal?

RUBEN: 60 ovcí a volka a naši ovčí stáj na pastvi-ně za městem.

JOSEF: Jakub a Jan mohli by již zde býti od zápisu v Betlémě.

RUBEN: Šli ještě napřed domů a když jsme nepři-hnali ovce do stáje, přijdou teď za námi.

JOSEF: Již jdou! Tu jsou. Vítám vás z města.

JAKUB: Tak jsem rád, že to mám již za sebou ten nenáviděný soupis. Jak je to smutné, že musíme poslouchati cizinců!

RUBEN: Co pak jste slyšeli a viděli nového?

JAN: Slyšeli jsme pověst, že se již brzo narodí Me-siáš, náš budoucí slavný král. Nebude již panovat ukrutný Herodes a nebude nám poroučet císař z Říma. Proto si to lidé vykládají jen potichu, ze strachu před Herodem.

JAKUB: Betlém je plný potomků z rodu Davidova, kteří přišli, aby se dali zapsat v hlavním městě své-ho kmene. V hospodě neměli již v poledne místa.

Cizinci musejí si hledati přístřeší a nocleh v soukromých domech. A kdo ví, najdou-li všichni útulek.

JAN: Sami jsme viděli dva neobyčejné lidi, byli to jistě muž se svou manželkou. On byl v nejlepším věku, krásné postavy, ale vážný. Ona však byla mladistvá a tak líbezná, že jsem ještě tak krásné ženy neviděl. Vypadala jak anděl, ale byla tak smutná. Oba byli zaprášeni a unaveni. Bylo vidět, že jsou z daleka. Muž vedl za uzdu osla, na kterém asi mladičká žena jela. V hospodě je odbyli, šli tedy hledat nocleh po domech. Pravili, že přišli až z Nazareta.

JAKUB: Když pak jsme k večeru vycházeli z Betléma, předešli jsme je u brány. Jistě nenalezli noclehu v městě a šli si hledat venku nějaký ovčinec nebo jeskyni za přístřeší na noc. Bylo vidět, jak jsou sklíčení.

RUBEN: Proč jste jim neřekli, aby šli do naší ovčírny?

JAN: Nenapadlo nám to a pak jsme mysleli, že jste s ovceři ve stáji.

JOSEF: Třeba je najdou a zůstanou tam, když je prázdný.

RUBEN: Přál bych jim to. — Ale již je dost řeči. Vy dva jste unaveni a my též. Hodně jsme se dnes opozdili. Všude ticho, všecko spí. Bude snad již k půlnoci. Uložíme se k spánku.

(Ulehnou si a chvílku dřímají. — Najednou se vyjasní; zjeví se anděl. Pastýři se probudí ulekaně.)

ANDĚL (*mluví*):

Nebojte se, pastýři! Neboť hle, zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu. Narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově. A toto bude vám znamením. Naleznete nemluvňátko plénkami obvinuté a položené v jeslích.

RUBEN (*vyskočí*):

Slyšte, bratři, slyšte!

Mesiáš se narodil u nás v Betlémě!

V našem Betlémě, v městě Davidově!

Potomek Davidův, jak proroci předpovídali.

Z rodu Davidova! Z našeho rodu!

Díky tobě, Hospodine! Alleluja!

Těšte se, radujte se, volejte: Alleluja!

(Všichni volají:) Mesiáš se narodil. Alleluja!

RUBEN: Pospěšme do Betléma! *(Chystají se odejít.)*

(Tu zazní andělský zpěv za scénou:)

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!

(Pastýři pokleknou, poslouchají. Když umlkne zpěv, povstane a volá Ruben:)

RUBEN: Pospěšme do Betléma — všichni, všichni!

Hospodin bude bdíti nad stádem. Anděl boží nám

poroučí. Pojdme vyhledat Mesiáše a poklonit se

jemu. Sláva Bohu! Již přišla spása národu našemu

a pokoj lidem. Alleluja!

VŠICHNI (*jdou zpívající koledu*):

Vzhůru vstaňte, bratři, vzhůru;

slyšte hlas andělských kůrů;

neb se nám narodil Spasitel
a všeho světa Vykupitel,
naš Vysvoboditel.

Narodil se z Panny čisté,
leží v chlévě, v prostém místě;
andělové jej vychvalují
a jemu vesele zpívají,
jemu se klanějí. (*Zpěv znenáhla slábne, až dozní.*)

(*Opona spadne; slyšet zpěv andělů: Sláva na vý-
sostech . . . — Pak zpěv: „Tichá noc, posvátná noc,
spánek vše jal v svou moc; jenom Josef bdí, Maria
s ním, nad Ježíšem, dítětem svým; — V jesličkách
děťátko dlí, jak poupě v lístečkách spí.*)

(*Jak zpěv dozní; zdvihne se zadní opona a viděti
jesličky s Jezulátkem. Maria a Josef klečí.*)

MARIA (mluví, skloněna nad Ježíškem):

Ježíšku, Synu Boží! — Ježíšku, dítě mé! — Ježíšku,
Mesiáši náš! — Ježíšku, spáso světa!

Můj syn jsi, líbezný, nevinný robě;
Syn však též Boží jsi, klaním se tobě.

Mne matkou přešťastnou zvolil jsi sobě;
Stvořitel můj též jsi, klaním se tobě.

Člověk jsi, poddán jsi všelidské mdlobě;
Bůh jsi též všemocný, klaním se tobě.

Z lásky chceš vyrvat svět hříchu a zlobě;
za lidstvo veškeré klaním se tobě.

Synu můj, Bože můj v jedné osobě;
Pane můj odvěčný, klaním se tobě.

Matka tvá, tvor tvůj jsem, patříme k sobě;
Dítě mé, Bože můj, klaním se tobě.

(Za této modlitby vstoupí tiše pastýři a zůstanou opodál uctivě klečeti a poslouchají. Jakmile Maria skončí, přiklekne Ruben blíže a mluví:)

RUBEN:

Díky tobě, Bože, že konečně poslal jsi nám
Mesiáše!

Díky tobě, příbytek že první směla ti dát
střecha naše. — *(Obrácen k Marii.)*

Matko, ženo nade všechny ženy, že zrodila's
Mesiáše.

Chvíli žehnáme, kdy spatřily tě a tvé Dítě
oči naše.

Matko slavná, dovol prostým mužům zlíbat údy
dítku tvému;
aspoň nožky Mesiáše, který spásu nese
lidu svému.

MARIA *(se táže):*

Dobří muži, kdo pak oznámil vám
Mesiáše narození?

Tajemství to Boží, a nikomu z lidí dosud
známo není.

Proroci a králi mnohých věků
viděti jej sobě přáli.

Odkud vám ta milost, že jste první
Spasitele uvítali?

JAKUB:

Anděl, boží posel, nám to zjevil,
když jsme u svých ovcí bděli;
s úžasem jsme tam od něho
radostnou zvěst uslyšeli.

Nebojte se . . . .

Jak to řekl, nebesa nad námi
jako by se rozhořela;
a od nebe přelíbezná píseň
andělů k nám na zem zněla:

Sláva na výsostech Bohu . . . .

Nebeská to byla věru krása,
bez dechu jsme všichni naslouchali;
a když dozněly andělské zpěvy,
kvapem k Betlému jsme pospíchali.

MARIA:

Nuž, přistupte, dobří muži, blíže,
zdravte Spasitele svého;
On sám povolal vás k sobě,
milí jste vy srdci jeho.

Narodil se, hle, pod vaší střechou
a vy jste ho první uviděli;
to vám bude až do smrti těchou,
požehnáním pro váš život celý.

(Pastýři přiklekají a líbají nohy Jezulátka.)

PASTÝŘI (odcházejí zpívající):

Nesem vám noviny, poslouchejte;
z betlémské krajiny, pozor dejte.
Slyšte je pilně a neomylně, rozjímejte.

Syna porodila čistá Panna,
v jesličky vložila Krista Pána;
jej obvinula a zavinula pleníčkama.

Andělé v oblacích prozpěvují,
narození Páně ohlašují;
že jest narozen, v jeslích položen, oznamují.

Andělé nebeští k němu přišli,
a také pastýři tam se sešli;
jeho vítali, jeho chválili, dary nesli. (Opona padá.)

PŘÍCHOD TŘÍ SV. KRALŮ.

DUCH DĚJIN:

„Já vítězem, já pánem světa jsem“,
tak jásal satan v ráji v pychu svém,
a čtyři tisíce let vládl světem
a držel lidstvo ve svém jařmu kletém.

Však u Betléma národ vyvolený
z úst andělských již slyšel blahou zvěst,
že vykoupení světa blízko jest,
že Mesiáš již přišel přislíbený. —

Jak pohanský však celý, bědný svět
o blízké spáse má se dovědět?
Hle, hvězda divná, velebného lesku
tam na východě vzplála na nebesku
a její líbezný zvěstuje jas,
že nebe se zemí se smíří zas;
že vláda satana se bortí již
a na zemi se chystá boží říš.

A mudrcům třem božím vnuknutím
na mysl přišlo, že to znamením,
jímž láska boží pohanům též hlásá,
že přišla toužená již lidstvu spása,
že nebeský již narodil se král. —
Za hvězdou šli jej hledat v širou dál.

(Zpěv za scénou: — Nápěv první písně.)

Aj, hvězda tajemná, neznámá dřív,
vzplála na východě: Co to za div?
Ten, ježž si celý svět toužebně přál,
Mesiáš, zrodil se, nebeský král.
Před věky prorok jej jak hvězdu zřel,
nyní již zjevil se Bůh Spasitel.

Tři králi z východu hledat jej hned
dali se na cestu v daleký svět;

kde se as narodil všech pánů Pán,
a kde si vyvolil královský stan.
Šli s dary vzácnými vzdáti mu čest,
klanět se, vyznati, Bůh že to jest.

Na hvězdu tajemnou upřeli hled
a za ní kráčeli důvěrně vpřed.
Hvězda pak vedla je v betlémský kraj;
v Betlémě zavedla před ovčí stáj;
nalezli v jesličkách nemluvně tam;
Spasitel byl to náš, Syn Boží sám.

*(Nápěv této, jakož i následující písně dle dvou
písní vydaných od autora této hry s úchvalou arcib.
konsistoře v Olomouci.)*

(Hlas za scénou zpívá: — Nápěv druhý.)

Kdo to s takou vzácnou družinou
pospíchá betlémskou krajinou?
Kdo jste, odkud, cizí mužové,
a co vezou vaši sluhové?

(Vystoupí na jeviště. Ruben je vede.)

(Zpěv odpovídá:)

Z daleka jsme přišli, z východu,
králové jsme různých národů;
hledáme, kde Král se narodil,
jenž před věky Bohem slíben byl.

RUBEN: Hospodin vás požehnej, že jste z daleka
přišli pozdravit našeho Mesiáše. Ó, řekněte, pro-

sím vás, prostému pastýři, kdo jste a kdo vás sem přivedl? Já jsem byl tak šťasten, že jsem ho spatřil hned v noci jeho narození. Anděl boží nám to oznámil.

PRVNÍ KRÁL (zpívá neb jen mluví. — Nápěv II.):

Jméno moje, poslyš, *Kašpar* jest;
klanět se chci Dítku, vzdát mu čest.
Jdu, bych jemu zlato věnoval,
On všech králů nejvyšší jest *Král*.

DRUHÝ KRÁL: Já zas, poslyš, král jsem *Melichar*;
vonné kadidlo jest zde můj dar;
nejvzácnější kadidla to druh;
věřím, že to Dítko jest sám *Bůh*.

TŘETÍ KRÁL: Jméno mé, slyš: sluji *Baltazar*;
vzácnou, hořkou myrhu nesu v dar.
Co má hořká myrha povědět?
Že to Dítko smrti spasí svět.

RUBEN: A kdo vás, slavní králové, přivedl sem do
Betléma z dalekých krajin?

VŠICHNI (zpívají — nápěv druhý):

Hvězda tajemná nás vedla sem,
zde snad děťátko to naleznem?
Neb zde zastavil se hvězdy zjev;
Krále hledáme, však zde jen chlév.

RUBEN: Dobrým vůdcem byl vám hvězdy jas,
šťastně k cíli hvězda vedla vás;
Dítko nebeské, náš *Mesiáš*
za příbytek zvolil chlév si náš.

(Zadní opona se rozhrne a viděti jesličky a Pannu Marii s Josefem. Panna Maria zpívá ukolébavku dle nápěvu: Zpívala Synu matička...)

MARIA (zpívá nad Jezulátkem):

Zpívá ti, Dítě, matička,
bys libě spal;
má to být píseň sladičká,
je v ní však žal.
Ježíšku, milé děťátko,
sen libý sni;
přikvapí na tě za krátko
řad těžkých dní.

Uhlídej ve snách rajský kraj,
hlas Otcův slyš;
všecko ti blaho, celý ráj
zjev nebes říš.
Na zemi tebe nečeká,
než trudů tíž;
není ta chvíle daleká,
kdy vezmeš kříž.

(Králové v úctě naslouchají. Maria skončí.)

PRVNÍ KRÁL (předstoupí a poklekne, dar položí na zem před jesličky a zpívá nebo jen mluví. — Nápěv první.)

Zlato ti podávám, že jsi můj král;
co ti dnes věnuji, ty jsi mi dal.

(Políbí nožku Jezulátka a odstoupí, zůstane v pozadí klečel.)

DRUHÝ KRÁL *(jako první):*

Kadidlo dávám ti, že jsi můj Bůh.
Věří to, klaní se tobě můj duch. *(Jako první.)*

TŘETÍ KRÁL:

Myrhu ti přináším, smrti to znak;
slávu tvou zakryje bolesti mrak. *(Jako první.)*

VŠICHNI TŘI *(zpívají — nápěv II.)*

Rač, Ježíšku, dar náš přijati;
každý ti jej z lásky, úcty dal;
zcela chcem se tobě oddati;
sluhové jsme tvoji, ty's náš Král.

MARIA *(děkuje):*

Muži vzácní z končin dalekých,
lásku vaši oplat' Hospodin;
dík však mějte se rtů matčiných,
vděčný bude vám můj božský Syn.

(Zůstanou klečel, pokud se za scénou zpívá. — Za scénou píseň - koleda.)

Poslechněte, národové, pravím vám,
narodil se nám v Betlémě Kristus Pán.
Spěšně jděte, nemeškejte,
to děťátko přivítejte,
přemilé!

[:Neb se z lásky k nám snížilo té chvíle:]

Anděl Páně „Gloria” prozpěvuje,
narození Ježíška oznamuje:
Hle, tam v tom městě Betlémě
leží v jesličkách na seně,
Ježíšek.
[:Jeho postel zahřívá vůl, oslíček:]

(Nebo):

Vyšla jest hvězdička nad Betlémem,
září svou zlatila celičkou zem;
a již zpěv líbezný odevšad zněl,
že se nám narodil Bůh Spasitel.
[:Láskou k Betlému celý svět plá,
ať píseň radostná se rozléhá!:]

Vítej nám, Ježíšku, nebes králi,
pánem a králem nám máš vždy býti.
Srdce ti neseme ku oběti,
ať píseň radostná k tobě letí.
[:Milostné děťátko nebeských krás,
jednou též do nebe vezmi si nás:]

(Za zpěvu padá opona.)

IV. TRIUMF KŘÍŽE.

DŮCH DĚJIN:

Let tisíce již v bédách těla, ducha
svět hynul, ach, jak ortel boží zněl;
však naděj spásy v lidstvu neutuchá,
že přijde, jak Bůh slíbil, Spasitel.

Za života strom, jenž byl v ráji ztracen,
hle, života strom nový roste již.
Již zrozen Spasitel, jímž má být vrácen
zas lidstvu ráj a míru svatá říš.

Jak nebeský štěp, božsky ušlechtilý
jest přesazen již z ráje do země;
již vzklíčil divem Boží lásky, síly
a vypučel zázračně v Betlémě.

Ne z půdy vyrost' hříchem znesvěcené,
iak přirozených zemských stromů rod,
leč z půdy vyšel Bohem posvěcené. —
Syn Boží je to, Matky-panny plod.

A strom ten rostl třiatřicet roků —
Bůh-Ježíš, v lidské prosté podobě,
až chvíle přišla spásy v času toku,
by vyrval lidstvo hříšné porobě.

A strom ten života, hle, nový stojí
již na Golgoty skalním vrcholu,
Pán života tam po bolestném boji
smrt zdolal smrtí v lásky plápolu.

Tím stromem, na němž spása zrála,
je zkrvavenné dřevo, Kristův kříž.
„Zde zemřela smrt“, Golgotská dí skála,
„a z hrobu vstala života zas říš.“

A na tom stromě jaký plod to zraje,
že jím do duše život proudí nám?
Plod lepší to, než smrtivý plod ráje,
jež prarodičům vnutil dáblův klam.

Jest Kristovo to velesvaté tělo
a jeho božská z ran proudící krev;
to tělo, jež na kříži zemřít chtělo,
by smířilo svou krví Boží hněv.

Že na kříži Bůh věčný skonál v těle,
tím věčné smrti moc je zlomena;
vstříc hrůzám smrti hledět můžeme směle,
pod stromem kříže smrt jest pohřbena.

Když „Dokonáno jest“, Pán zvolal s kříže,
tu zatřáslo se pekla království.
„Buď proklet Kristus!“ zařval pekel kníže,
„že zmařil mé nad lidstvem vítězství“.

„Má tisícletá bortí se již vláda,
a trůnem královským teď bude kříž.
Již vidím, jak před křížem v prach svět padá;
On zvedá lidstvo, vede k Bohu blíž.“

Tak zuří. První života strom zničen
byl v ráji, teď však z dřeva jesliček

strom nový vzrost' a na Golgotě vztyčen
byl spásy kříž na pekla marný vztek.

Nuž, lidstvo vykoupené, přístup bliže,
viz kříž, jenž na Golgotě k nebi čněl;
zdrav života strom, ten strom — svatý kříže —
kde pněl Kristus, by svět život měl.

(Za scénou zní známá lidová píseň:)

Přistupte, křesťané — uctít kříž přesvatý — na
němž pněl Kristus Pán — bolestně rozpjatý. —
Kriste Ježíši — Králi nejvyšší — smiluj se nad
námi! — Pro svatých pět ran — buď milostiv nám
— odpusť naše viny.

Popřej nám, ať tvůj kříž — ctíme vždy hluboce —
aby nám přinesl — spasení ovoce. — Kriste Ježíši....

*(Rozhrne se opona a viděti prázdné jesličky a vedle
prázdný, vysoký kříž. — Vystoupí dítě, poklekne
před křížem trochu bokem a mluví:)*

DÍTĚ:

Pozdraven buď, kříži svatý,
na němž za nás dotrpěl
Ježíš v mukách rozepjatý,
Boží Syn, náš Spasitel.

Kříži svatý, znaku spásy,
jménem dítek tebe ctím;
z tebe vyšel světu život,
i nám dětem bezmocným.

Kříži svatý, z tebe mluví
Ježíš, Přítel dítek k nám;
smrtným byl's jeho ložem,
líbám tě a objímám.

(Políbí kříž a poklekne opodál.)

MLADÍK (vystoupí):

Pozdraven buď, kříži svatý, zdroji síly vítězné!
Tebou Ježíš, Spasitel můj, zdrtil moci pekelné.

Praporem jsi Krista Krále, praporem jsi také mým;
za tebou jda, v boji s peklem nepodlehnu - zvítězím.

Na ten prapor, Kriste Králi věrnost tobě přísahám;
a s tím slibem, Kříži Páně, líbám tě a objímám.

(Políbí kříž...)

DÍVKA (vystoupí):

Pozdraven buď, kříži svatý,
náhrado za lidský hřích;
záštito též spolu pevná
duši čistých, nevinných.

Ať se svět a ďábel snaží
zkalit svaté duše běl;
ty, o kříži, jsi jí stráží,
by nejásal nepřítel.

V ruce, v srdci tebe-li vždy,
kříži Páně, za štít mám;
bezpečna jsem, proto vroucně
líbám tě a objímám. — *(Políbí kříž...)*

MUŽ (vystoupí):

Pozdraven buď, kříži svatý!
Jaké v tobě tajemství!
„Oběť - kříž - je spásou světa”,
tak zní tvoje poselství.

Pot a práci Adamovi
určil Bůh svým ortelem;
těžká práce právě mužům
je teď tvrdým údělem.

Jako vzor náš, pot a práci
Ježíš na sebe též vzal;
a pak na bolestném kříži
Spasitelem se nám stal.

Obraz tvůj, o kříži Páně,
posilou jest v práci nám;
proto tedy, kříži Kristův,
líbám tě a objímám. — (*Políbí kříž . . .*)

ŽENA (vystoupí):

Pozdraven buď, svatý kříži,
oltářem jsi obětním,
na němž Kristus, oběť, skončil;
Matka jeho lkala s ním.

Za pramatky Evy vinu,
pyká celý její rod;
bolestné jsou všechny matky
pro mateřství svého plod.

Spasiteli, ulehčil jsi
těžké jho všech lidských žen;
jejich boly kladu vděčně
sem pod kříže tvého kmen.

U tebe, o svatý kříži,
v slzách sílu nalezám;
pod tebou s Marií klečím,
líbám tě a objímám. — (*Políbí kříž . . .*)

STAŘEC (vystoupí):

Pozdraven bud', svatý kříži,
vůdcem mým byl's posavad;
světlem, silou, život celý; —
přicházím ti děkovat.

Život prchá, ještě chvíli,
ved' mne, svatý kříži dál,
zbytek životní své cesty
abych šťastně dokonat.

Křížek chci mít v mrtvé ruce,
jako za života dob;
Kříž jak odznak víry v Krista
chránit bude též můj hrob.

Pod tebe své tělo složím,
duši Bohu odevzdám;
v té naději, svatý kříži,
líbám tě a objímám. — (*Políbí kříž . . .*)

VŠICHNI (sborem):

Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste a dobrořečíme tobě; neboť svatým křížem svým vykoupil jsi svět. (*Třikrát. — Pak zpívají společně:*)

O náš drahý Spasiteli, — líbáme tvůj svatý kříž; — my jsme pro své hříchy měli — nésti hroznou jeho tíž. — Slyš, o slyš nás, k tobě lkáme, — všech se hříchů odříkáme; — svojí krví, boží Synu, — veškeru smyj naši vinu. (*Z mešní písně postní.*) — *Nebo:*

Kriste, pro tvé umučení — rač nám dáti hříchů odpuštění; — ať nás dalek věčný plamen, — chraň nás toho — Jezu Kriste. Amen. (*Postní píseň. — Pak odstoupí na jednu stranu jeviště.*)

SATAN (vystoupí):

Jen klanějte se, hlupci, tomu dřevu,
na němž potupně Kristus přibit byl;
já neustanu ve svém zdoru, hněvu; —
boj věčný tomu, jenž mne pokořil!

Jen klaňte se mu, já si najdu jiné,
co Kristův kříž zas budou proklínat;
naň plivat, kácet jej a řvat: Ať zhyne!
a s trůnu budou Krista shazovat.

Já proti Kristu jsem hned židy dráždil,
pak pohany, sta bludů odbojných;
a půlměsíc pak křesťany jenž vraždil
a filosofů, násilníků pych.

Já měl jsem, mám a budu jistě míti
vždy lidských pomahačů dost,
co v Kristu tyrana jen budou zřítí,
na kříži chladit svoji zuřivost.

O Kriste, nejsi ještě v našem sporu
ty, kříž tvůj, jist svým vítězstvím;
jsem dosud já zde, já, duch silný vzdoru,
já skácím trůn tvůj, kříž — svět bude *mým!*

SV. MICHAEL (vystoupí):

Ó marně, satane, se na kříž vztekáš;
svět, peklo vedeš proti němu v boj;
nás, boží anděly, tím nepolekáš,
ni věrných jeho v celém světě voj.

Víš, že jsi prohrál proti Kristu v boji,
ti s tebou, jež si k tomu rozeštvál;
nuž, spojenci ať dosvědčí nám tvoji,
jak zlomyslně jsi je obelhal!

Duch dějin pozve je, ať každý poví,
jak prohrál's vždy v odboji svém
a oni s tebou; ať se lidstvo doví,
že Kristus — ne ty, byl vždy vítězem. (*Odejde.*)

DUCH DĚJIN:

Ať vstoupí svědek nejstarší hned doby
a přizná porážku lsti satanovy.

AHASVÉR, (žid — vystoupí):

Jsem *Ahasvér*, znám co věčný žid.

Jsem z lidu, jenž kdys křičel: „Ukřižuj!”
Ze Krista zapřel nešťastný náš lid,
to byl, satane, tvůj ukrutný čin.

Teď světem bloudí, jak já, národ náš
a marně čekáme, že přijde Mesiáš.
My připravili Kristu hanby kříž
a za to padla na nás kletby boží tíž.

On z mrtvých vstal, nás, tebe porazil.
Lžeš, chlubě se svým nad ním vítězstvím.
Jsi ve tmách věčných, jak jsi dříve byl;
On nebe, země vládne královstvím.

Byl marným proti němu tvůj, náš vzdor;
On Bůh jest, ty jen jeho bídný tvor.
Bud' proklet od nás, lživý satane,
kříž trůnem slávy jeho zůstane.

Jsi podvodník jen, lži a zloby duch;
jsi poddán jeho moci — *On tvůj Pán a Bůh.*
(*Odstoupí stranou.*)

DUCH DĚJIN:

Co, satane, na řeč tu odpovíš?
Snad pravdu popírat se pokusíš?

SATAN:

O nezapírám! S Bohem prohrál jsem!
Však lid jsem zničil — v tom jsem vítězem.

DUCH DĚJIN:

Ať svědek další podá důkaz nový
lži, zloby a porážky satanovy.

JULIAN - odpadlík:

Jsem císař *Julián*, též zvaný „odpadlík”.
To jméno, satane, je znamením
mé hanby a též navždy svědectvím
tvé porážky; neb z toho má svůj vznik,
když zlákal's mne, bych zradil křesťanství
a nastolil zas vládu pohanství.

V nás obou odpor budil Kristův kříž,
zas povstat měla tvá, tvých model říš.
My kříž jsme chtěli zase svalit v prach,
však jaký výsledek byl našich snah?
Můj poslední ve smrti výkřik byl:
Ty's, Galilejský, přece zvítězil!

A jaký konec měl tvůj vzdorný pych?
Žes prchnout musel z model pohanských.
Co pomohla ti tvoje vzpoura, lež?
Byl's poražen zas a já s tebou též.
Jsi pokořen jak zpupný dobrodruh.
Jsi tvor jen prostý, *Kristus jest však Bůh.*
(*Odstoupí.*)

DUCH DĚJIN:

Nuž, satane, co za odpověď dáš?
Zdaž k porážce se nepřiznáš?

SATAN:

O, přiznám se. Vím, Boha nepřemohu.
Mám radost však, že lidem škodit mohu.

DUCH DĚJIN:

Však další, satane, slyš svědectví,
ať o porážce, hanbě tvé svět zví.

MOHAMED (vystoupí):

Já *Mohamed* jsem, prorok falešný,
tvé zloby nástroj, duchu pekelný!
Já proti kříži vzbouřil světa půl,
ty se mnou jsi se z toho pýchou zdul,

že Kristus ztratí přece vládu svou;
však naděj naše byla předčasnou.
Já na kříž Kristův meč jsem vytasil
a proti kříži půlměsíc můj vlál;
Kříž Kristův přece meč můj odrazil;
ne půlměsíc — kříž Kristův vládne dál.

On vítězem jest a jím zůstane;
jen přiznejme svou hanbu, satane!
O, prohráli jsme, ty a já, tvůj druh;
jsme slabi na Krista, *vždyť on jest Bůh.*
(*Odstoupí.*)

DUCH DĚJIN:

Co řekneš, satane, na tuto řeč?
žeš prohrál ty i *Mohamedův meč?*

SATAN:

Nač zapírat! Jsem, pravda, poražen.
Však uloupil jsem Kristu miliony,
v mnoha chrámech zmlkly jeho zvony
a jeho kříž byl přece potupen.

DUCH DĚJIN:

Hlas dějin nový, ďáble, vyslechneš,
jak podlehl tvůj vzdor a tvoje lež.

BLUDAŘ (vystoupí):

Já zástupcem jsem *klamných* bludů všech,
jimž Kristův kříž byl na zlost, na posměch.

Had lživý, ďáble, jsi se sterem hlav;
my hlavy tvé, v nás všechněch je tvůj jed;
my otrávit jsme měli Kristu věrný dav
tvou lží jak pravdou svůdnou na pohled.

Co získali jsme bludy, vzpourou svou?
Je Kristus s trůnu sesazen snad již?
Je církev jeho mrtva, skácen kříž?
Ne — stínem jsme jen, ba jsme mrtvolou.

A ty, satane, revoluce vůdče,
tys „naší kletbou, naším neštěstím”.
Chceš chlubit se nad Kristem vítězstvím?
Jsi proti němu přec jen nedochůdče.

Skrz nás chtěl's církev zničit, skácet kříž;
však prohráli jsme, prchni v pekla skrýš!

My všichni, s hanbou zní to, ach, v náš sluch,
jen tvorové jsme, *Kristus je však Bůh.*

DUCH DĚJIN:

Nuž, satane, zas trpkou pravdu slyš!
Co říká pýcha tvá, co odpovíš?

SATAN:

Jest pravda to, však to můj mírní žal.
Svou lži jsem Kristu mnoho duší vzal.
Jed bludů, jenž byl v lidská srdce vlit,
dál proti Kristu bude působit.

DUCH DĚJIN:

Nuž, poslední poslyšme svědectví,
jak plané, ďáble, je tvé vítězství.

FILOSOF-bezbožec (vystoupí):

Já jedním jsem z *moderních bezbožníků*,
co k lidstvu světa všemu voláme:
„My nechceme jho nést nevolníků,
my v Boha nevěříme, neznáme.

Bůh — toť jen strašák, víra opium;
ať hlupcům vládne — ne nám vzdělancům!
Čím Kristus nám, čím jeho kříž nám jest?
Jhem tyranským, jež zdrťí naše pěst.

Bud' člověk svoboděn a slovo „Bůh“
a „Kristus“, ať dál nezní v lidský sluch.

Jen klamem, lží jest každá z dávných věr.
A bohem vlastním rozumu jest plamen,
však s Bohem nebes musí býti amen." —
Tak našeptal nám ten zde, Lucifer.

My uvěřili a v boj proti Bohu
a Kristu jsme se dali; věky již
jej vedem, zničit chceme Kristův kříž. —
Zdaž vítězství konečně hlásat mohu?

O ne! Jen moře teče slz a krve
tak veliké, jak nikdy věru prve,
a nenávisti, svárů, tolik běd,
že topí se v nich zoufající svět.

Lid proklíná ty, co tím neštěstím
jsou vinni. Kdo to jest? Nuž, odpovídám:
My, ty, satane! Zhrzen Kristův kříž,
na svět padla zkázy děsná tíž.

Již chápe: naše lež mu spásy nedá, —
a láme jho našeho tyranství.
Ke kříži vzhledá, pomoc v Kristu hledá,
kříž Kristův slaví zase vítězství.

A slaviti jej bude znova, vždycky;
my i ty před ním jsme jen nicky,
jsme tvorstva jeho pouze, jakýs druh —
On — Kristus ukřižovaný — jest Bůh.

DUCH DĚJIN:

Nuž, satane, již slyšel's svědků dost,
jak marnou byla vždy tvá zuřivost;
chceš dále stavět lži a hříchů říš,
či vzdáš se útoků na Kristův kříž?

SATAN:

O, nevzdám se a vzdát se nemohu.
Ať pokořen jsem za své pýchy hřích,
mou bytostí jest navždy vzdor a pych;
mé vůle cíl jen mstít se na Bohu;
když duše zničím, Bohu odloudím,
to proti Bohu jest mým vítězstvím.

DUCH DĚJIN:

Tak vzdoruj dál, satane, ve svém boji!
Že neporazíš nikdy Kristův kříž,
to ku své hanbě od počátku víš.
Proč lidi klamat můžeš tou lží svojí?

Jim Bůh ponechal vůli svobodnou,
zda půjdou za křížem či za lží tvoji.
Bůh lásky o lásku jen tvorů stojí,
ne otroků chce službu nucenou.

Tvá lež se s pravdou boží bude rváti
vždy, všude, pokud svět jen bude státi.
A boj potrvá až v poslední soud.
Pak skončí, satane, tvá revoluce;

pak zoufat budeš jen v bezmocné muce
a světem nepůjde již lži tvých proud.
Na nebi zazáří vítězný kříž.
Znáš slova Páně; přece však je slyš:

(Hlas za scénou:)

„Tu ukáže se znamení Syna člověka na nebi; i budou kvíleti tehdy všechna pokolení země a uzří Syna člověka přicházeti v oblacích nebeských s mocí a slávou velikou.” (Mat. 24, 30.)

DUCH DĚJIN:

Tam celý svět před kříže znamením
se bude chvět a hrůzou soudu schnout;
i tobě, satane, a druhům tvým
před křížem Páně bude pokleknout.

Ten anděl, jenž při prvním odboji
tě srazil v propast, svatý Michael,
se zase mečem kříže ozbrojí
a srazí tě na věky do pekel.

Tu přichází, hle, ať svět celý zví,
že zhasne síla tvého odboje
a pravdy že jen bude království
a vládcem Ježíš jen — *Král pokoje.*

SV. ARCHANDĚL MICHAEL (vstoupí s plamen- ným mečem):

Již končí, satane, tvá krutovláda,
v níž lidstvo úpělo tisíce let;

tvá zmlkne lež a tvoje s Bohem váda;
pryč, satane, do svého pekla zpět.

SATAN:

Jít musím; přiznávám svou málomoc.
Kde slunce vládne, prchnout musí noc.

Však ať jsem prohrál, čím jest pro mne Bůh?
Moc vzal mi Kristus, králem chce být sám;
ať vládne, já svou vůli nepoddám.

Jsem proklet Bohem — On buď zlořečen.
Já klnu Kristu, křížem přemožen.
On v nebi Pánem — já jsem pekla bůh.

SV. MICHAEL:

Tvé rouhání na světě přestane!
Než zřítíš se však ve svou temnou říš,
tož kleknout musíš zde před Kristův kříž.

Hej, na kolena všichni vy, jimž kříž
kdys na posměch byl, na zlost, na obtíž;
Hej, na kolena i ty, satane!

Skloň hlavy vzdor před spásy znamením!
Skloň kolena před křížem vítězným!

SATAN (kleká a pěští hroze proti kříži, volá):

Já, satan, volám, hrozím na kříž pěští
a tomu dřevu kleče zlořečím;
ať jásá Kristus nad svým vítězstvím;
jsem přemožen, však přece vzdoru bůh.

SV. MICHAEL:

Já Michael jsem a mé jméno věští:
Kdo jako Bůh? Kdo jako Bůh?

(Osvětlení celé skupiny: Na pravé straně věrní Kristovi a duch dějin; na levé straně nepřátelé. Archanděl uprostřed vedle kříže volá vítězně:)

Kdo jako Bůh? Kdo jako Kristus,
Syn boží a vtělený Bůh?
On vítěz nad smrtí a lidstva hříchem!
On vítěz nad ďábelským pychem,

On božský lidstva Spasitel.
Kde prapor jeho vítězství?
Kde znak jest jeho království?
Kde lásky jeho k lidstvu trůn?
Kde spásy znamení? — *(Ukáže na kříž.)*

Zde prapor jeho vzhůru vlá.
Zde královský znak jeho plá.
Zde lásky jeho trůn
a spásy znamení. —

Zde Kristův svatý kříž! —
Ó, vykoupené lidstvo,
skloň hlavu, kolena svá v úctě vděčné
a pozdrav znamení své spásy věčné,
Kristův kříž!

VŠICHNI (začnou zpívat, klečíce):

Svatý kříži, tebe ctíme, — tvrdé lůžko Ježíše! —

V soudný den tě uvidíme — na obloze třpytit se. —
Slovem, srdcem tebe ctíme — kříži Pána Ježíše.

Vítězství ty's rukojemství! — Kdo se k tobě přivine, — na tě hledí v protivenství, — ten se cíle nemine. — Slovem, srdcem . . .

Praporem jsi vykoupení — a vítězství znamením. —
V lásky vděčném zanícení — svatý kříži tebe ctím.
Slovem, srdcem . . .

(Za zpěvu opona padá.)

V. TRIUMF EUCHARISTIE.

DUCH DĚJIN:

Strom života byl v ráji hříchem zničen
a satan jásal zpupným triumfem;
avšak jako nový života strom vztyčen
byl Kristův kříž na vrchu golgotském.

Jak tajemný strom ztraceného ráje
měl plod, jenž proti smrti lékem byl,
tak na stromě zas kříže plod též zraje,
jenž lidstvu znova život připravil.

Jest Kristovo to velesvaté tělo
a jeho božská krev, proudící z ran;
to tělo s krví pokrmem být mělo,
v němž nový život lidstvu uchystán.

Jak pokrmem však se to tělo stalo
a živným nápojem zas ona krev?
Na kříži zárem muk a lásky zrál
jak plod na stromě a jak hrozny rév.

U poslední pak večeře Pán slovem
své moci tělo ve chléb proměnil;
a víno v zázraku na úžas novém
v krev změnil svou na zdroj života sil.

A pokrm ten teď stále lidstvu strojí,
by život měli, jak chtěl s počátku:
Děl: „Jezte tělo mé, krev pijte můji,
a čiňte vždy to na mou památku!”

Jak božský patron života, hle, kyne
nám všem z ruk kněžských svatá *Hostie*;
Krev Páně, život, v útroby nám plyne,
když ret náš z kalicha se napije.

Tu každý oltář Golgotou se stává
a kostel večeřadlem posledním;
ba ráj ztracený na mysli nám vstává
a život božský proudí srdcem mým.

Tu vyhnancům se ráj zas otevírá
a rájem rozkoše jest každý chrám;

tu Kristus žije, Bůh, jak učí víra
a krmí života se stává nám.

O, zdráv buď, strome života ty nový,
jež připravila nám Kalvarie!
Hle, klaním se ti duší, tělem, slovy,
ó, *Hostie*, ó, *Eucharistie*!

(Rozhrne se zadní stěna a viděti prázdné jesličky,
kříž a monstranci. — Za scénou zpěv: Chvalte
ústa. . . . - jedna sloka.)

CHLAPEC nebo *DĚVČÁTKO* (vstoupí a klečíc
modlí se nebo zpívá):

O, Ježíši, ve Svátosti
pozdravit tě spěcháme;
Synu boží u vděčnosti,
že jsi s námi, plesáme.

Hosanna volaly děti,
když žil's v lidské podobě;
chválu chceme zde ti pěti
ve svátostné způsobě.

Zázračně tu ve Svátosti
jak náš Přítel přebýváš;
zde se tobě v skroušenosti
klaníme, o Bože náš!

Chválena a velebena budiž bez ustání,
nejsvětější Svátost Oltářní! — (*Odstoupí a klečí
stranou.*)

MLADÍK (vstoupí):

Jen tobě, Ježíši, náš králi,
má sloužit mládí, nadšení;
ne kousek života jen malý,
snad zbytek jenom poslední.

Máš slavný trůn zde ve Svátosti,
kde tajuplně bytuješ;
zář skrýváš zde své velebnosti,
však přece světu panuješ.

Nás víra, úcta k tobě pudí
a lásky naší vřelý vznět;
tvá přítomnost v nás radost budí
a vděčně chcem ti, králi, pět.

(Chválena a velebena . . .)

DÍVKA (vystoupí):

Jen tebe ctít, svátostný králi,
má panenského mládí květ;
ne ten, ježž napřed hřích snad spálí
a jímž pak pohrdá i svět.

My tvoji jsme, o božský králi,
tvou chceme býti korunou;
tvá Svátost hřích ať od nás vzdálí
a ctíme tě svou nevinou.

Bud' pozdraven, o panen králi,
svou sílu ve Svátosti zjev!

Chraň květy své, ať naší chvály
ti milý vždycky je náš zpěv.

(Chválena a velebena . . .)

MUŽ (*vystoupí*):

Zde, Kriste Králi, Spasiteli
se věřící ti klaní muž;
jak já ti patřím, sloužím celý,
muž každý tobě věrně služ!

Zde ve Svátosti máš své sídlo,
jak Bůh a Král, Spasitel náš;
zde milosti je pro nás zřídlo,
zde prosby naše přijímáš.

Ať nevěrný svět se ti vzpírá
a rouhá se ti sprostý dav;
nám srdce plní pevná víra
a káže volat tobě na pozdrav:

(Chválena a velebena . . .)

ŽENA (*vystoupí*):

O Ježíši, náš božský Králi,
jenž v Hostii si svaté přítomen,
rač přijat prosby, díky, chvály,
jež vzdávám ti zde jménem žen.

My ženy tebou vykoupeny
jsme byly z dávné potupy;

tož vděčnou láskou zaníceny
jdou k tobě vždy žen zástupy.

Z tvé oběti a ze Svátosti
nám plyne síla k oběti;
vždy sladkou jest nám povinností
ti vděčným srdcem zapěti.

(Chválena a velebena . . .)

STAŘEC (*vystoupí*):

O Ježíši, svátostný Králi,
jsem stařec k hrobu schýlený;
kdo zmírní mého stáří žaly,
dá konec žití blažený?

Až hynout budou síly ve mně
a smrti přijde mrákota,
ty, o můj Králi, přijdeš ke mně,
ty, Pán věčného života.

O, Králi božské velebnosti,
dej ve smrti mně vítězství,
ať odolám d'ábelské zlosti
a získám věčné království.

Až na tvém soudě budu státi,
jak nyní klekám před oltář;
rač odměnu mně za to dáti,
bych patřil věčně na tvou tvář.

(Chválena, velebena . . .)

(Všichni: dítě, mladík, dívka, muž, žena, stařec zpívají známou lidovou píseň:)

Pozdraven buď od nás, andělský chlebe, — který jsi sestoupil z lásky k nám s nebe. — [:Ježíši, k tobě duše má chvátá; — posilni, oživ ji, Hostie svatá:]

Pozdraven buď od nás, Beránku tichý, — který jsi prolil krev za světa hříchy. [:Ježíši, . . . :]

Skrytý zde přebýváš, Ježíši milý, — abychom tělem tvým živeni byli. — [:Ježíši, . . . :]

DUCH DĚJIN:

O, strome života,
v ráji skácený,
v Betlémě znovu vsazený,
pak na Golgotě vztyčený
a ve Svátosti ztajený,
buď pozdraven!

Tím stromem ty jsi, Ježíši,
Spasiteli v ráji slíbený,
v Betlémě z Marie zrozený,
pak na kříž složený
a ve Svátosti vítězný!

O lidstvo, jásej, radostně se klaň,
ráj otevřen zas, smířen s tebou Bůh,

a s tebou Kristus, proti smrti zbraň ;
jíž zdolán tyran, vrah a pekla duch.

Bůh s tebou, lidstvo jest, o plesej!
Je s tebou v lásky Svátosti!
Nuž, na kolena před ním klesej
a volej s vroucí vděčností:

Buď pozdravena od všech pokolení,
ať celý svět tě slávou pokryje;
nic vzácnějšího v širém světě není
nad tebe, božská, svatá Hostie!

Ty posvátným jsi stromem života;
před tebou prchá smrti mrákota;
vždyť ve spojení se života Pánem,
my vítězíme nad satanem
a v síle toho slávy tajemství
pak můžem volat: Vítězství!

SATAN (vystoupí):

Jsem přemožen, však ještě žiju
a porážky své hanbu přece smyju;
já vedle Boha budu mnohým panovat,
o každou duši budu se s ním rvát.

Já svůdná hesla mezi lidi vhodím:
Moc, humanita, pokrok, svoboda!
Zisk, volná mravnost, sláva národa —
tím proti Kristu vždy zas odboj zplodím.

Štvát budu lidstvo k revoluci stále
na zhoubu církve, říše, Krista Krále.
Tak urputný náš zápas půjde dál.
Já vládnout budu též jak pekla král.

Jsem přemožen, však žiju přec
a volám vzdorně, třeba proklatec:
Ať vládne, buď však zlořečen váš Bůh!
Buď Kristus zlořečen, váš Spasitel,
buď proklet každý jeho věrný druh.

Buď proklet kříž, na kterém Kristus pněl;
buď proklet oltář, na němž bytuje,
buď zlořečena každá Hostie!
Já, satan, klnu tomu na věky!

SV. MICHAEL (vystoupí s plamenným mečem):

Jen zlořeč věčně v pekle, Lucifere!
To Pánu moci, slávy neubere.
On dovolí tvé pýše zpupně vzdorovat,
svět s lidstvem pokud bude stát.

Však tím se nedostaneš o nic výš,
a křesťan lupem tvým se nestane,
když zdvihne proti tobě Kristův kříž
a zvolá s věrou: Ustup, satane!
a pokrm svaté Eucharistie,
záruku božské síly požije.

V boj s Bohem dal se's o života strom;
však prohrál jsi v zápase tom.

Když Ježíš-dítka ležel v jesličkách,
kdo jde na tebe, ještě's nepoznal;
jen pomocník tvůj, Herodes král, vrah
ten dítku božskému o život stál.

Ty's kácel kříže v zuřivosti svojí!
Jen bojuj s tímto spásy znamením!
Však proti tobě Kristus živý stojí —
On, vítěz nad smrtí svým vzkříšením.

Na kříži skonav, žije na oltáři;
tam jeho trůn a jeho božská moc
a královská tam jeho sláva září.
On, slunce, vládne světem — ne tvá noc.

V něm, ve Svátosti, strom je života
a navždy, pokud bude trvat svět.
Pak bude po boji. Ty půjdeš zase zpět
v říš svou, kde věčné smrti temnota.

Však nebi, všemu bude panovat
jen Kristus; obnoví se svatý řád.
Ty v pekle volej vzdorně: Jsem jak Bůh!
Však nebes říše a vesmíru kruh
pět bude věky věků: Kdo jak Bůh?

Pak nebude již nikde vládnout hřích,
jen tvoje zloba ve tmách pekelných.
Kde bude, satane, tvé vítězství?
Jen Kristovo potrvá království. —

On, vítěz, král a věčné slávy Bůh.
Již příznej: *Tvor jsem bídný, On jest Bůh!*
Jak Kristus kdys tě zahnal slovem svým,
tak jménem jeho já ti poroučím: *Odejdi, satane!*

*SATAN (odchází. — Hrozí pěští proti monstranci
a volá zuřivě:)*

Já, satan, pýchy, vzdoru duch,
ó běda, musím vyznat: Kdo jak Bůh?
Nenávist Bohu! Nenávist Kristu!
Nenávist věčná! — (*Zmizí! Sv. Michael stojí ma-
jestátně, drže meč.*)

DUCH DĚJIN:

Jak vládne Kristus v nebi od věčnosti,
tak vládne na zemi též ve Svátosti.
Jak na nebi to zní z andělských strun:
„Jest svatý, svatý, svatý Kristus Bůh”,
tak na zemi má oltářní svůj trůn
a před ním kleče volá lidský duch:

Ježíš Kristus s výsosti
v nejsvětější Svátosti!
Neb v božském, velebném tajemství tom
jest naše spása a života strom.

Nuž, pod tím stromem klekejme
a klaníce se volejme:
Ježíš Kristus s výsosti
v nejsvětější Svátosti!

VŠICHNI (*klečíce zpívají*):

Chvalte ústa předústojnou — Svátost těla v závo-
du. — Chvalte krev, již láskou hojnou — pro
člověka svobodu — ráčil v oběť bohabojnou —
vylit Král všech národů!

(Opona padá.)